

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування**

Кафедра публічного управління та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

_____ **В.Г. Горник**

_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

освітній рівень	Бакалавр
галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	071 Облік і оподаткування 072 Фінанси, банківська справа та страхування 073 Менеджмент
освітня програма	
тип дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2020 рік

Розробник: Н.Ф. Чечетова, д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного управління та економіки

С.О.Кравченко

Погоджено:

Гарант освітньої програми «Облік і аудит» _____ ()

Гарант освітньої програми «Менеджмент» _____ ()

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» _____ ()

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	4	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	120		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	22	8
Семестр:	1	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	3	Семінарські заняття:	22	6
самостійна робота:	5	Самостійна робота:	76	106
Форма підсумкового контролю:	Екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою chechetova.nataliia@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
	Мікроекономіка

Мета вивчення дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН1 Уміння оперувати загальнонауковими і філософськими поняттями та категоріями; розуміти і опрацювати ідеї та думки на основі логічних аргументів, перевірених фактів, знання сутності, принципів та тенденцій розвитку природи, суспільства, людини

ПРН4 Уміння обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомочність за результатами оцінювання і прогнозування соціальних, економічних, політичних та інших подій професійних цілей.

ПРН13 Знання показників і методів аналізу та моделювання процесів у професійній діяльності; уміння інтерпретувати та аргументувати окремі явища та процеси

ПРН20 Уміння здійснювати розроблення короткострокових і середньострокових планів діяльності підприємств (закладів) готельного та ресторанного господарств, санаторно-курортних закладів, планування потреби у ресурсах на підприємствах галузі

ПРН23 Знання управлінсько-правової та організаційно-економічної системи забезпечення функціонування закладів готельно-ресторанного господарства та принципів формування системи адміністративного менеджменту

ПРН24 Володіння здатністю адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК5. Здатність до організації і планування економічно-суспільного простору	ПРН4	ПРН4		ПРН4
ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	ПРН1 ПРН24	ПРН1 ПРН24		ПРН1 ПРН24
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК2. Здатність аналізувати тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства із застосуванням сучасних методів, знань особливостей функціонування та форм управління підприємств галузі готельно-ресторанного господарства	ПРН13 ПРН23	ПРН13 ПРН23		ПРН13 ПРН23
ФК10. Здатність розуміти економічні процеси та здійснювати стратегічне планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу	ПРН20	ПРН20		ПРН20

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи соціально-економічного розвитку

Тема 1.1. Предмет і метод економічної теорії.

Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи та течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії. Складові сучасної економічної теорії. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Тема 1.2. Економічна система суспільства.

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх усунення. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан відносин власності в Україні.

Тема 1.3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства.

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок. Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.

Тема 1.4. Теорія товару і грошей.

Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживна вартість та її показники. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов. Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції грошей. Історичний підхід у розгляді функцій грошей. Види грошей. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці. Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Розділ 2. Теоретичні аспекти розвитку ринкової економіки

Тема 2.1. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Поняття ринок. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Характерні ознаки сучасного ринку. Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Ринкова рівновага. Фактори, які впливають на зміну ринкової рівноваги.

Сутність конкуренції. Місце конкуренції в ринковій економіці. Форми конкуренції. Типи конкурентної поведінки. Функції конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Позитивні й негативні наслідки конкуренції.

Монополія та види монополій. Критерії та межі монополізації економіки. Економічні наслідки монополій. Ринок монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Суть олігополії. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство.

Тема 2.2. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці.

Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Організацій процесу виробництва. Обмеженість ресурсів та шляхи її подолання. Продукція підприємств та її економічні форми. Суть підприємництва та умови його існування. Підприємництво і бізнес. Перспектива розвитку підприємництва в Україні. Проблема банкрутства підприємств.

Тема 2.3. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг.

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально- економічна форма Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Промисловий капітал. Стадії кругообігу і функціональні форми промислового капіталу.

Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Амортизація. Обіговий капітал. Час і швидкість обігу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Рентабельність.

Тема 2.4. Капітал сфери обігу.

Сфера обігу в ринковій економіці. Виникнення сфери товарного обігу в процесі еволюції товарно-грошових відносин. Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов. Особливості сфери функціонування торговельного капіталу та його функціональна структура. Інтернет-торгівля у сфері ринкової інфраструктури. Торговельний прибуток і його норма.

Позичковий капітал як відокремлена частина грошових функціональних форм промислового і торговельного капіталу. Сутність та джерела позичкового капіталу. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал.

Розділ 3. Національна і міжнародна економіка в умовах глобалізації

Тема 3.1. Доходи населення та роль держави у забезпеченні соціального захисту

Доходи, їх види та джерела формування. Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Прожитковий мінімум. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Роль держави у забезпеченні соціального захисту в умовах переходу до ринкової економіки.

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Економічні функції держави. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки, фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети.

Податки. Елементи системи оподаткування. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.

Тема 3.2. Держава та її економічні функції.

Сутність та етапи становлення світового господарства. Інтернаціоналізація господарського життя. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань. Міжнародна економічна інтеграція. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми.

Тема 3.3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Теорії міжнародної торгівлі. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Основні тенденції розвитку світового ринку. Міжнародні торговельні організації. Міжнародні кредити. Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Глобальні проблеми і шляхи їх вирішення людством. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Загальні основи соціально-економічного розвитку					
Тема 1.1. Предмет і метод економічної теорії.	10	2		2	6
Тема 1.2. Економічна система суспільства.	10	2		2	6
Тема 1.3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства.	10	2		2	6
Тема 1.4. Теорія товару і грошей.	10	2		2	6
Разом за розділом 1	40	8		8	24
Розділ 2. Теоретичні аспекти розвитку ринкової економіки					
Тема 2.1. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	10	2		2	6
Тема 2.2. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці.	10	2		2	6
Тема 2.3. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг.	10	2		2	6
Тема 2.4. Капітал сфери обігу.	10	2		2	6
Разом за розділом 2	40	8		8	24
Розділ 3. Національна і міжнародна економіка в умовах глобалізації					
Тема 3.1. Доходи населення та роль держави у забезпеченні соціального захисту	14	2		2	10
Тема 3.2. Держава та її економічні функції.	14	2		2	10
Тема 3.3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.	12	2		2	8
Разом за розділом 3	40	6		6	28

Екзамен				2	
Усього годин	120	22		22	76

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Загальні основи соціально-економічного розвитку					
Тема 1.1. Предмет і метод економічної теорії.	10	2			8
Тема 1.2. Економічна система суспільства.	10				10
Тема 1.3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства.	10	2			8
Тема 1.4. Теорія товару і грошей.	10			2	8
Разом за розділом 1	40	4		2	34
Змістовний модуль 2. Теоретичні аспекти розвитку ринкової економіки					
Тема 2.1. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	10	2			8
Тема 2.2. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці.	10				10
Тема 2.3. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг.	10			2	8
Тема 2.4. Капітал сфери обігу.	10				10
Разом за розділом 2	40	2		2	36
Змістовний модуль 3. Національна і міжнародна економіка в умовах глобалізації					
Тема 3.1. Доходи населення та роль держави у забезпеченні соціального захисту	14			2	12
Тема 3.2. Держава та її економічні функції.	14				14
Тема 3.3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.	12	2			10
Разом за розділом 3	40	2		2	36
Екзамен				2	
Усього годин	120	8		6	106

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 1.1 Предмет і метод економічної теорії

Питання до семінарського заняття

1. Зародження і основні етапи розвитку економічної теорії.

2. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Позитивна та нормативна економічна теорія.
3. Економічні закони і категорії.
4. Функції економічної теорії.
5. Методи пізнання економічних процесів і явищ.
6. Місце економічної теорії в системі економічних наук.
7. Економічна теорія та економічна політика.

Тема 1.2. Економічна система суспільства

Питання до семінарського заняття

1. Суть та структура економічних потреб.
2. Піраміда Маслоу.
3. Поняття безмежності потреб.
4. Закон зростання потреб та механізм його дії.
5. Економічні інтереси: сутність, класифікація.
6. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання.
7. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.
8. Сутність та основні структурні елементи економічної системи.
9. Типи економічних систем: традиційна, командно-адміністративна, ринкова, змішана.

Тема 1.3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства

Питання до семінарського заняття

1. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Економічна система сучасної України.
2. Власність: економічний та юридичний аспекти.
3. Суб'єкти та об'єкти власності.
4. Форми власності та їх характеристики.
5. Необхідність різноманітних форм власності в економіці.
6. Трансформація форм власності в Україні.

Тема 1.4. Теорія товару і грошей

Питання до семінарського заняття

1. Товар і його властивості: вартість, мінова вартість.
2. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична.
3. Гроші: сутність, еволюція, функції.
4. Види грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні.
5. Закон грошового обігу.

Тема 2.1. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Питання до семінарського заняття

1. Ринок та його види.
2. Функції ринка.
3. Закон попиту, детермінанти попиту, індивідуальний та ринковий попит.
4. Закон пропозиції, детермінанти пропозиції.
5. Ринкова рівновага та фактори її порушення.
6. Ціна: механізм формування, функції, види.
7. Сутність та форми конкуренції в ринковій економіці.
8. Монополія та антимонопольна політика.

Тема 2.2. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Питання до семінарського заняття

1. Підприємство як суб'єкт економічної системи.
2. Організаційно-правові форми підприємств.
3. Функції підприємства.
4. Суть підприємництва та умови його існування.
5. Види та суб'єкти підприємницької діяльності.
6. Перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 2.3. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг

Питання до семінарського заняття

1. Капітал як фактор виробництва.
2. Структура капіталу та його обіг.
3. Кругообіг капіталу.
4. Основний капітал.
5. Фізичне та моральне зношення основного капіталу.
6. Механізм відтворення основного капіталу.
7. Амортизація.
8. Обіговий капітал.
9. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу.

Тема 2.4. Капітал сфери обігу

Питання до семінарського заняття

1. Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Торговельний капітал та його еволюція.
2. Позичковий капітал: сутність та джерела. Позичковий процент. Кредит як форма руху позичкового капіталу.
3. Форми кредиту.
4. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки.
5. Банки, їх види та функції.
6. Позабанківські кредитні заклади.
7. Акціонерно-корпоративний капітал.
8. Цінні папери акціонерних товариств.
9. Фондова біржа та її функції.

Тема 3.1. Доходи населення, їх формування та розподіл

Питання до семінарського заняття

1. Теоретичні концепції походження та розподілу доходів. Заробітна плата: сутність, форми та системи.
2. Підприємницький дохід.
3. Доходи від власності та рентні доходи.
4. Структура сімейних доходів.
5. Номінальні та реальні доходи.
6. Диференціація доходів.
7. Державне регулювання розподілу доходів.

Тема 3.2. Держава та її економічні функції

Питання до семінарського заняття

1. Необхідність втручання держави в економічні процеси.
2. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
3. Проблеми державного регулювання економіки України.

Тема 3.3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Питання до семінарського заняття

1. Світове господарство як економічна категорія, його еволюція та етапи розвитку.
2. Інтернаціоналізація господарського життя.
3. Міжнародна економічна інтеграція.
4. Головні інтеграційні угруповання світу.
5. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.
6. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний поділ праці, міжнародний рух капіталів.
7. Глобальні проблеми розвитку світового господарства: сутність, класифікація, причини виникнення.
8. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота студента у межах навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування студентами актуальних проблем економічної теорії з урахуванням вітчизняної специфіки. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;
- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:

- короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
- чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
- негативні наслідки того, що проблема не вирішується.

2. Шляхи вирішення проблеми:

- визначення підходів до вирішення проблеми;
- опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.

3. Значення для практики:

- позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;
- позитивне значення цих змін для розвитку публічного управління.

4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного студентом дослідження проблеми.

5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням студента стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-12 сторінок. Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми

тощо. Список використаної літератури (не менше 5 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 6-8 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Суб'єкти і об'єкти власності. Форми власності в Україні.
2. Тенденції розвитку відносин власності у світі та Україні.
3. Відносини власності в умовах змішаної економічної системи.
4. Сутність та форми акціонерної власності .
5. Колективна форма власності, її сутність та форми.
6. Матеріальне виробництво та його фактори.
7. Виробництво як джерело задоволення зростаючих потреб суспільства.
8. Товарна форма організації суспільного виробництва та закономірності виникнення товарного виробництва.
9. Товар та його властивості.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Ціна виробництва. Собівартість і рентабельність.
2. Первісне нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в Україні.
3. Закони ринку. Закон попиту та його функціонування.
4. Конкуренція та її місце в ринковій економіці.
5. Особливості розвитку ринкових відносин в Україні.
6. Закон пропозиції і механізм його дії.
7. Ринок, його функції та закони.
8. Принципи класифікації ринків. Види ринків.
9. Сутність і основні елементи інфраструктури ринку.
10. Банківська система. Позичковий капітал та позичковий процент.
11. Суть підприємництва та його роль у ринковій економіці.
12. Специфіка підприємництва в аграрній сфері.
13. Фермерське господарство як форма підприємництва.
14. Рентні відносини і особливості формування доходів у сільському господарстві.
15. Особливості ціноутворення в аграрному виробництві. Ціна землі.
16. Земельна рента та її сутність.

Перелік тем творчих робіт до розділу 3

1. Вимір граничної корисності з кардиналістського та ординалістського підходів.
2. Криві байдужості та їх властивості. Карта кривих байдужості.
3. Гранична норма заміщення благ.
4. Оптимум (рівновага) споживача за даних цін та доходу.
5. Лінія “доход-споживання”. Функція Енгеля.
6. Лінія “ціна-споживання”. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.
7. Ефект заміни та ефект доходу (Дж. Хіксом).
8. Ефект заміни та ефект доходу для “неякісних” товарів. Парадокс Гіффена.
9. Попит, обсяг і функція попиту.
10. Цінова еластичність попиту.
11. Пряма та перехресна еластичність попиту за ціною.
12. Еластичність попиту за доходом.
13. Взаємозв'язок між ціною та валовим виторгом за різної еластичності.
14. Виробнича функція. Сукупний, середній та граничний продукт.

15. Ізокванти та їх властивості.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет і метод економічної теорії та їх тлумачення різними школами.
2. Зародження і розвиток економічної науки.
3. Виробничі можливості та суспільні потреби.
4. Економічні потреби суспільства. Закон зростання потреб.
5. Економічна система: її сутність та структурні елементи.
6. Економічні відносини як спосіб організації економічної системи.
7. Економічні системи, їх типи і еволюція.
8. Власність як економічна категорія та її історичні типи, види і форми.
9. Суб'єкти і об'єкти власності. Форми власності в Україні.
10. Тенденції розвитку відносин власності у світі та Україні.
11. Відносини власності в умовах змішаної економічної системи.
12. Сутність та форми акціонерної власності .
13. Колективна форма власності, її сутність та форми.
14. Матеріальне виробництво та його фактори.
15. Виробництво як джерело задоволення зростаючих потреб суспільства.
16. Товарна форма організації суспільного виробництва та закономірності виникнення товарного виробництва.
17. Товар та його властивості.
18. Характеристика розвиненої форми товарного виробництва.
19. Функціонування товарного виробництва. Характеристика простого товарного виробництва.
20. Гроші та їх функції.
21. Грошовий обіг та його закони.
22. Еволюція грошей. Форми вартості. Сучасна грошова система.
23. Витрати виробництва та їх види.
24. Продуктивні сили та виробничі відносини суспільства.
25. Прибуток як економічна категорія. Фактори, що впливають на норму та масу прибутку.
26. Ціна виробництва. Собівартість і рентабельність.
27. Первісне нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в Україні.
28. Закони ринку. Закон попиту та його функціонування.
29. Конкуренція та її місце в ринковій економіці.
30. Особливості розвитку ринкових відносин в Україні.
31. Закон пропозиції і механізм його дії.
32. Ринок, його функції та закони.
33. Принципи класифікації ринків. Види ринків.
34. Сутність і основні елементи інфраструктури ринку.
35. Банківська система. Позичковий капітал та позичковий процент.
36. Суть підприємництва та його роль у ринковій економіці.
37. Специфіка підприємництва в аграрній сфері.
38. Фермерське господарство як форма підприємництва.
39. Рентні відносини і особливості формування доходів у сільському господарстві.
40. Особливості ціноутворення в аграрному виробництві. Ціна землі.
41. Земельна рента та її сутність.
42. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин та його роль в економіці.
43. Перетворення грошей на капітал. Загальна формула руху капіталу.

44. Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу.
45. Капітал підприємства, його кругообіг і обіг.
46. Економічні функції держави та її роль у кругообігу продукту, ресурсів і доходу.
47. Інфляція, її види та соціальні наслідки.
48. Валовий внутрішній продукт та методи його розрахунку.
49. Тіньовий сектор в економіці України і його особливості.
50. Суть і види економічного відтворення.
51. Національний дохід і методи його розподілу .
52. Національне багатство: його складові та проблеми їх відтворення.
53. Розподіл і перерозподіл національного доходу в державі.
54. Економічні кризи та їх причини.
55. Роль державного бюджету в накопиченні і перерозподілі національного доходу.
56. Економічне зростання та його типи і чинники.
57. Натуральна форма організації виробництва. Характеристика натурального господарства.
58. Економічне зростання і економічні цикли.
59. Держава як суб'єкт ринкових відносин.
60. Державне регулювання суспільного відтворення та його форми.
61. Проблеми повної зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.
62. Зайнятість та відтворення робочої сили.
63. Неповна зайнятість і безробіття, його види і форми.
64. Економічна система капіталізму вільної конкуренції.
65. Економічна система монополістичного капіталізму.
66. Робоча сила як товар і джерело додаткової вартості.
67. Номінальна і реальна заробітна плата. Прожитковий мінімум та споживний кошик.
68. Заробітна плата як економічна категорія та її форми.
69. Торговельний капітал та джерела його накопичення.
70. Податкова система України. Податки і їх види.
71. Ринок як економічна категорія, суб'єкти і об'єкти ринкових відносин.
72. Соціалістична економічна система, її позитивні та негативні риси.
73. Суперечності одержавленої адміністративно-командної економіки, як причина розкладу соціалістичної системи
74. Світогосподарські зв'язки та форми міжнародних відносин.
75. Доходи домогосподарства та їх розподіл.
76. Проблеми входження України в світове господарство.
77. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств в Україні.
78. Глобальні проблеми, їх суть і класифікація.
79. Міжнародне співробітництво і розвиток світового господарства.
80. Предмет мікроекономіки. Мікроекономіка та макроекономіка.
81. Методологія мікроекономіки. Мікроекономічні моделі.
82. Корисність в мікроекономічній теорії. Гранична корисність.
83. Вимір граничної корисності з кардиналістського та ординалістського підходів.
84. Криві байдужості та їх властивості. Карта кривих байдужості.
85. Гранична норма заміщення благ.
86. Оптимум (рівновага) споживача за даних цін та доходу.
87. Лінія "доход-споживання". Функція Енгеля.
88. Лінія "ціна-споживання". Побудова лінії індивідуального попиту споживача.
89. Ефект заміни та ефект доходу (Дж. Хіксом).
90. Ефект заміни та ефект доходу для "неякісних" товарів. Парадокс Гіффена.
91. Попит, обсяг і функція попиту.
92. Цінова еластичність попиту.
93. Пряма та перехресна еластичність попиту за ціною.

94. Еластичність попиту за доходом.
95. Взаємозв'язок між ціною та валовим вигоном за різної еластичності.
96. Виробнича функція. Сукупний, середній та граничний продукт.
97. Ізокванти та їх властивості.
98. Взаємозамінність факторів виробництва: гранична норма технічної заміни.
99. Ізокоста і рівновага виробника при незмінних цінах на фактори виробництва.
100. Лінія росту. Віддача від масштабу.
101. Поняття витрат виробництва. Альтернативні витрати. Внутрішні та зовнішні витрати.
102. Прибуток. Економічний та "бухгалтерський" прибуток.
103. Постійні та змінні витрати. Сукупні, середні і граничні витрати у короткостроковому періоді.
104. Залежність між продуктом та витратами у короткостроковому періоді.
105. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.
106. Позитивний, негативний та постійний ефект від масштабу у довгостроковому періоді.
107. Сукупний, середній та граничний прибуток.
108. Модель ринку досконалої конкуренції: поняття та основні риси.
109. Рівновага фірми у короткостроковому періоді: два підходи.
110. Граничні витрати і крива пропозиції фірми у короткостроковому періоді.
111. Рівновага галузі у короткостроковому періоді та довгостроковому періоді.
112. Модель "чистої монополії" та її характеристики.
113. Крива попиту на продукцію монополіста та стратегія його поведінки на ринку.
114. Рівновага чистої монополії.
115. Оцінка ефективності чистої монополії з точки зору суспільства.
116. Антимонопольна політика держави.
117. Основні ознаки олігополії.
118. Ламана крива попиту на продукцію олігополії.
119. Методи ціноутворення за умов олігополії.
120. Монополістична конкуренція; сутність, ознаки, визначення ціни і оптимального обсягу виробництва.
121. Порівняльна характеристика ринкових структур.
122. Попит та утворення ціни на фактори виробництва за умов досконалої та недосконалої конкуренції.
123. Попит на працю та рівень заробітної плати.
124. Профспілки та їх роль на ринку праці.
125. Позичковий процент та формування попиту і пропозиції капіталу.
126. Фіксований обсяг пропозиції ресурсу та визначення ренти.
127. Часткова та загальна економічна рівновага.
128. Парето-оптимальність.
129. Суспільні блага і держава.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки на відповідні семінари студент не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки Денна форма навчання

Поточний контроль													Підсумковий контроль	Сума	
Розділ 1					Розділ 2					Розділ 3					
C1.1	C1.2	C1.3	C1.4	TP1	C2.1	C2.2	C2.3	C2.4	TP2	C3.1	C3.2	C3.3	TP3	40	100
4	4	4	3	5	4	4	4	3	5	5	5	5	5		

C1.1, ... C3.3 – семінари до тем розділів

TP1, ... TP3 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3			
C1.4	TP1	C2.3	TP2	C3.1	TP3	40	100
10	10	10	10	10	10		

C1.4, ... C3.1 – семінари до тем розділів

TP1, ... TP3 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Економічна теорія: навч. посіб. / [Л. С. Шевченко та ін.] ; за заг. ред. Л. С. Шевченко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків : Право, 2016. — 267 с.

2. Економічна теорія: навч. посіб. / Н. Г. Ушакова, Н. А. Гебер, І. І. Помінова, Н. М. Федоренко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. — Харків : ХДУХТ, 2015. — 241 с.

3. Економічна теорія: навч. посіб. / [О. В. Стефанишин, М. В. Квак, М. В. Кічурчак, М. І. Терехух] ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — 335 с.

4. Економічна теорія . Політекономія : підручник / [В. Д. Базилевич, В. М. Попов, К. С. Базилевич, Н. І. Гражевська] ; за ред. В. Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ : Знання, 2014. — 710 с.

5. Економічна теорія : навч. посіб. / О. М. Стрішенець, В. І. Ліщук, Л. В. Єлісеєва. — Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Л. Українки, 2014. — 236с.

6. Економічна теорія: [навч. посіб..] / [Решетило В. П. та ін.]; за заг. ред. В. П. Решетило.

— Харків : ХНУМГ, 2014. — 290 с.

7. Економічна теорія : навч. посіб. / Холявко Н. І., Гонта О. І. ; М-во освіти і науки України, Навч.-наук. ін-т економіки Черніг. нац. технол. ун-ту. — Чернігів : Навч.-наук. ін-т економіки Черніг. нац. технологічного ун-ту, 2014. — 218 с.

8. Основи економічної теорії: навч. посіб. / Кузняк Б. Я. ; М-во освіти і науки України, Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка.— Полтава : АСМІ, 2015. — 394

9. Основи економічної теорії: навч. посіб. / Л. П. Марчук; М-во аграр. політики та провільства України, Миколаїв. нац. аграр. ун-т. — Миколаїв : Іліон, 2013. — 175

10. Основи економічної теорії: навч. посіб. / М. Л. Данилович-Кропивницька, Г. І. Пушак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 221

11. Основи економічної теорії: навч. посіб. / І. Л. Федун, В. Г. Чепінога, Р. П. Смоленюк ; [за ред. І. Л. Федуна] ; М-во освіти і науки України, Хмельниц. екон. ун-т. —Київ : Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки", 2016. — 252 с.

Додаткові

1. Жданова, Людмила Леонідівна. Відтворення і нагромадження капіталу: теорія, методологія, економічна політика / Л. Л. Жданова. — Одеса : Астропринт, 2014. — 294 с.

2. Економічна теорія: практикум / І. І. Вініченко, Г. Є. Павлова, С. В. Васильєв, Л. М. Курбацька. — Дніпро : Біла К. О., 2016. — 371 с.

3. Економічна теорія. Політекономія : практикум : навч. посіб. / [Базилевич В. Д. та ін.] ; за ред. В. Д. Базилевича. —К. : Знання, 2013. - 494 с.

4. Основи економічної теорії: практикум / Буторіна В. Б., Свідер О. П. ; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. — Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2017. — 120 с.

5. Хрупович С.Є. Навчальний посібник з дисципліни «Економічна теорія: Макроекономіка. Мікроекономіка» / С.Є. Хрупович, Н.Ю. Мариненко. – Тернопіль : ПМП „Тайп”, 2016. – 154 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

3. Офіційний сайт Національного банку України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imf.org>

6. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>